

21 e trefaldighet

Dagens bön: Käre Fader, påminn oss om vårt ansvar i samhället och världen. Ge oss vilja och förmåga att verka för bröd och arbete åt alla, för rättvisa, frihet och fred. I Jesu namn. Amen.

Psalmer ur reformationshäftet: 18, 1, 20, 24, 19
Texter: 5 Mos 24:17-22, Jak 2:1-8, Luk 6:27-36

Nåd vare med er och frid från Gud vår Fader och Herren Jesus Kristus. Amen
Luk 6:27-36

27 Men till er som lyssnar säger jag: Älska era fiender och gör gott mot dem som hatar er. 28 Välsigna dem som förbannar er och be för dem som förolämpar er. 29 Om någon slår dig på ena kinden, vänd då också andra kinden till. Och om någon tar ifrån dig manteln, så låt honom ta tunikan också. 30 Ge åt alla som ber dig, och om någon tar det som är ditt, så kräv det inte tillbaka.

31 Så som ni vill att människorna ska göra mot er, så ska ni göra mot dem. 32 Om ni älskar dem som älskar er, ska ni ha tack för det? Även syndare älskar dem som visar dem kärlek. 33 Och om ni gör gott mot dem som gör gott mot er, ska ni ha tack för det? Även syndare gör samma sak. 34 Och om ni lånar ut till dem som ni hoppas ska ge tillbaka, ska ni ha tack för det? Även syndare lånar ut till syndare för att få lika tillbaka.

35 Nej, älska era fiender och gör gott och låna ut utan att hoppas få något igen. Då ska er lön bli stor, och ni ska bli den Högstes barn, för han är god mot de otacksamma och onda. 36 Var barmhärtiga, så som er Far är barmhärtig.

Låt oss be!

Herre, hjälp oss att låta vårt ljus lysa klart här i världen. Gör oss frimodiga att vittna om din frälsning och lär oss leva som dina älskade barn. Hjälp oss så att vi blir barmhärtiga mot alla, både goda och onda. Amen.

Evangelietexten ur Lukas 6:e kapitel innehåller den gyllene regeln: *Så som ni vill att människorna ska göra mot er, så ska ni göra mot dem.* Jesus säger på ett ställe att det är hela lagen och profeterna. Det innebär att den gyllene regeln är en kort sammanfattning av hela Bibelns lära om hur vi ska leva tillsammans med våra medmänniskor.

Det finns människor som har gjort den gyllene regeln till hela sin religion och tror att de kan förtjäna frälsning med sina gärningar. Och liksom alltid då människor försöker förtjäna frälsning genom gärningar så sänker man kraven till vad som är rimligt. ”Den gyllne regeln innebär vi ska göra mot människor så som vi vill att de ska göra

mot oss. Allt jag förväntar mig är att mina vänner och grannar ska ställa upp när jag behöver deras hjälp. Så har jag gjort mot dem. Jag har till och med lånat ut mitt nya bilsläp till grannen fast jag visste att han skulle köra betongplattor. Jag har verkligen ställt upp för mina vänner och grannar och Gud kräver inget mer.”

Sedan finns det andra som tycker den gyllene regeln är en bra ledstjärna för i längden tjänar man på att följa den, och mår bättre. Om man ger ett leende så får man ofta ett leende tillbaka. Om man hjälper andra så är det större chans att man själv får hjälp när man behöver. Och visst, det fungerar ofta på det sättet. Man tjänar för det mesta på att vara lite serviceinriktad.

Bakom dessa egna tolkningar av den gyllene regeln ligger en felaktig motivation, att man ska tjäna något på det. Idag ska vi höra Jesu egen förklaring av den gyllene regeln. Det är inte ett sätt att förtjäna frälsning. Kraven får inte sänkas till vad vi anser rimligt. Regeln är i första hand inte till för att vi ska få en måbra-regel. Gud vill att vi ska göra allt av rätt anledning. Gud ser först till viken motivation vi har till goda gärningar. Utan tro är det omöjligt att behaga Gud. Och det är ur tron alla goda gärningar kommer som frukterna på ett gott träd.

Lite tidigare i Lukas 6:e kapitel prisar Jesus dem saliga som får lida för sin tro: *Saliga är ni när människorna hatar er och när de utesluter er och hånar och smutskastar ert namn för Människosönens skull.* En person som blir behandlad på det sättet kan frestas att ge igen med samma mynt. Men Jesus vill att vi ska reagera på ett helt annat sätt – på ett sätt som verkar onaturligt för de flesta människor och som inte stämmer med våra automatiska reaktioner. Jesus säger: *Älska era fiender och gör gott mot dem som hatar er. Välsigna dem som förbannar er och be för dem som förolämpar er.*

I bergspredikan tar Jesus upp den tolkning som fariseerna och de skriftlärdade gjort av kärleksbudet ”du ska älska din nästa som dig själv”. De försökte avgöra vem som är vår nästa. Jesus fick den frågan en gång: ”vem är då min nästa”. Jesus svarade med liknelsen om den barmhärtige samariten. Med den liknelsen lär han oss att det är en felaktig frågeställning som ger ett felaktigt svar. Istället för att fråga ”vem är då min nästa” ska vi fråga oss hur vi kan visa oss som en god nästa för våra medmänniskor, och då inte bara våra vänner utan även de som räknas som fiender. Men fariseerna hade kommit fram till att kärleksbudet gällde familj, vänner och landsmän men inte fiender. Jesus beskriver deras tolkning så här: ”Ni har hört att det är sagt: *Du ska älska din nästa* och hata din fiende.” Det var den populära tolkningen som spreds bland människor på Jesu tid. Det är egentligen inte så stor skillnad mellan fariseisk judendom och islam. Samma moral gentemot nästan finns i båda religionerna men hatet mot fienderna får våldsammare uttryck i islam.

Jesu undervisning är helt annorlunda. Han manar oss att älska våra fiender. Han ger

tre exempel på hur vi kan reagera med kärlek på provokationer. Han lär oss vad vi ska göra om någon slår oss på kinden, vad vi ska göra när någon tar vår jacka, vad vi ska göra när någon tar våra tillhörigheter. Är Jesus verkligen allvarlig? Menar han verkligen att vi ska vända andra kinden till om någon slår oss, låta honom ta tröjan också, och inte kräva tillbaka det som är vårt. Är det inte bara att uppmuntra fortsatta övergrepp? Går det verkligen att leva på det sättet i vår värld? Är det inte en form av idealism som inte går att genomföra i verkliga livet. Men Jesus är uppenbarligen förankrad i verkligheten. Han vet hur människor reagerar i sådana situationer. Han vet att människor vill ge igen och kräva tillbaka. Vad Jesus säger på detta chockerande sätt är att hans lärjungar ska reagera annorlunda. En kärleksfull lärjunge ska inte automatiskt reagera som de flesta.

Jesu befallningar: ”vänd andra kinden” och ”kräv det inte tillbaka” är inte nya stadgar som vi mekaniskt ska följa om vi hamnar i dessa situationer som han beskrivit. Vi ska hellre uppfatta det som exempel på en princip vi kan använda på många situationer i livet där vi har med aviga människor att göra. Just de situationer Jesus beskrivit kan inträffa i verkligheten och vi vet hur Jesus vill att vi som hans lärjungar ska reagera med kärlek. Men om vi inte råkar ut för just dessa situationer så ska vi ändå tänka hur vi kan använda exemplen i vårt dagliga liv så att vi reagerar kärleksfullt på provokationer. Som Jesu lärjungar så ska vi lära oss tänka kärleksfullt när vi umgås med människor, även gentemot våra fiender, och även när vi blir utsatta. Ha Jesus som förebild. Tänk på hur han botade översteprästens tjänare som Petrus skadat med sitt svärd. De kom för att gripa honom men Jesus gjorde ändå det som var gott mot var och en. Lite senare skulle han be för dem som korsfäste honom och benåda en rövare. Det är ytterligare exempel, och det finns många fler som vi kan använda för att göra tillämpningar i vårt liv.

Jesus följer upp de tre svåra situationerna han beskrivit med tre frågor som var och en avrundas med orden: ska ni ha tack för det? Det underförstådda svaret är ”nej”. Att älska dem som älskar er, att göra gott mot dem som gör gott mot er, att låna ut till dem som ni hoppas ger tillbaka – allt detta gör otroende människor också. Ska vi ha ett särskilt tack för att vi gör samma sak som alla andra? Jesus väntar sig mer av sina lärjungar. Han vill att vi ska bryta mönstret att svara med samma mynt, att göra ont mot dem som gör ont mot oss, och göra gott bara mot dem som gör gott mot oss. Han lär oss att vi inte ska handla illa mot dem som behandlar oss illa, och vi ska inte göra gott bara mot dem som är goda mot oss.

Jesus ger två skäl till varför vi ska göra gott mot alla. Det första är ”den gyllene regeln”: *Så som ni vill att människorna ska göra mot er, så ska ni göra mot dem.* Men observera att Jesus talar till sina lärjungar och alla troende. Han började ju hela stycket med orden ”till er som lyssnar säger jag”. Vilka är det som lyssnar till Jesus? Det är de troende som tar emot hans ord och bevarar dem i sina hjärtan. När Jesus

använder lagen för att motivera sina lärjungar kallas det lagens tredje bruk. Det är att använda lagen som en regel för kristna som fått sin vilja förnyad och gärna vill följa Guds bud. Allt Gud befäller vill vi göra av tacksamhet till honom som älskat oss så högt att han sände sin Son som vår Frälsare. *Som Guds fiender blev försonade med honom genom hans Sons död.* Vi som har fått erfara en oförtjänt kärlek vet hur underbar den är. Så ska vi bemöta andra; med reservationslös kärlek. Det är Guds vilja. Det är så man ska förstå den gyllene regeln.

För det andra ska vi göra gott mot alla därför att det är så som vår himmelske Fader behandlar alla människor. Han är god mot de otacksamma och onda. Vi ska vara barmhärtiga som vår himmelske Far är barmhärtig. *Han låter sin sol gå upp över onda och goda och låter det regna över rättfärdiga och orättfärdiga.* Det är han som ger oss livet och uppehåller det. Han uppehåller hela världen och ger människorna tid till omvändelse. Hans största kärleksbevis är att han sändt sin Son till världen som Frälsare. Paulus skriver: *Gud bevisar sin kärlek till oss genom att Kristus dog för oss medan vi ännu var syndare.* Allt Gud gör och ger har vi fått utan att vi förtjänat det på något sätt. Hans kärlek är oförtjänt. Vår himmelske Far vill att vi ska likna honom genom att vara barmhärtiga och kärleksfulla i vårt förhållande till våra medmänniskor. Och vi visar det tydligast genom att vara barmhärtiga mot dem som förtjänar det minst.

Jesus lovar en stor lön till alla troende som handlar på detta sätt. Att Jesus använder ordet ”lön” innebär inte att vi kan förtjäna den med våra gärningar. Vad är det för lön Jesus talar om? Ja, han har använt samma uttryck tidigare i kapitlet: *Saliga är ni när människorna hatar er och när de utesluter er och hånar och smutskastar ert namn för Människosönens skull. Gläd er på den dagen och hoppa av glädje, för er lön blir stor i himlen. På samma sätt gjorde deras fäder med profeterna.* Det är den himmelska lönen han talar om. Det är en lön som Jesus lovar fritt och för intet för att trösta alla kristna som får lida för sin tros skull. Det är inte en lön som vi medvetet ska arbeta för att få. Vi kan inte frälsa oss själva och vi kan inte förtjäna det eviga livet med vårt arbete. Det är Jesus som frälst oss och gett oss rätt att bli Guds barn. Det är han som vunnit frälsning och evigt liv åt oss med sin lydnad, sitt lidande, sin död och uppståndelse. Men att han fäster vår blick på den himmelska skatten är en stor tröst när vi har det svårt. Och det ger oss uthållighet.

Er lön blir stor i himlen, säger Jesus. När vi har det svårt, blir illa behandlade eller kränkta kan det bli väldigt stort för oss. Det kan uppta våra tankar, förstöra vår nattsömn, vi kan börja klaga, bli handlingsförlamade eller deprimerade. Jesus talar i saligprisningen om att vi kan glädja oss, ja, rent av hoppa av glädje när vi blir hånade och smutskastade för Människosönens skull. Det är i detta sammanhang han talar om en stor lön i himlen. Lidandet kan aldrig bli så stort att det går att jämföra med den härlighet som väntar i himlen. Härligheten är ojämförligt mycket större. Det ger oss

inte bara glädje, utan också kraft att handla kärleksfullt mot dem som behandlar oss illa. HERREN har gjort och lovat oss så fantastiskt mycket gott. Vi vill gärna visa att han är vår himmelske Far och vi hans kära barn genom att vara barmhärtiga mot alla liksom han är barmhärtig mot både goda och onda. Amen.

Låt oss be!

Käre himmelske Far, du har gjort och gör så mycket gott mot oss utan att vi förtjänat det. Du har gett oss livet och du har sänt oss din Son som Frälsare. Du har gett oss en plats i himlen för hans skull. Hjälp oss likna dig, så att vi handlar kärleksfullt och är barmhärtiga också mot dem som inte visat oss vänskap. Hjälp oss att med ord och gärning vittna om din oförtjänta barmhärtighet och kärlek. Amen.